

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 maja 2019 r., znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonej A. B. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 19 października 2017 r. do dnia 3 listopada 2017 r. oraz zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego w kwocie 1.987,04 zł wraz z odsetkami. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że ubezpieczona wykonująca w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystująca zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia, traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Zaznaczył, że odwołująca się w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy świadczyła pracę na rzecz innego płatnika składek, z którym to miała zawartą umowę zlecenia, co potwierdził płatnik składek (decyzja – k. 9 – 10 akt rentowych).

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła A. B., żądając zmiany decyzji, poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za cały sporny okres oraz zwolnienie z obowiązku zwrotu pobranego już świadczenia, a także zwrotu kosztów procesu. Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, że będąc zatrudniona jako kadrowa w spółce (...) jednocześnie zawarła umowę zlecenia z (...), której przedmiotem była obsługa grupowego ubezpieczenia na życie pracowników spółki. Z tego tytułu otrzymywała miesięczne wynagrodzenie ryczałtowe – niezależne od ilości wykonanej pracy. Natomiast w okresie zwolnienia lekarskiego w dniu złożenia zaświadczenia lekarskiego – przy okazji pobytu w miejscu pracy, aby nie narazić pracowników na problemy związane z realizacją ewentualnych roszczeń ubezpieczeniowych, zalogowała się do systemu i przesłała elektroniczny raport dotyczący aktualnej liczby pracowników spółki. Czynność ta zajęła jej trzy minuty, miała charakter incydentalny i trudno uznać ją za świadczenie pracy. Nie mogła powierzyć jej innej osobie, ponieważ tylko ona mogła zalogować się do systemu (...). Przywołała orzecznictwo Sądu Najwyższego dotyczące podobnych przypadków (odwołanie – k. 3 – 5).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie w całości, nadto o zasądzenie od ubezpieczonej na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska organ powołał się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 17).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. B. jest zatrudniona w Przedsiębiorstwie Usługowo – Budowlanym (...) Spółce akcyjnej w S., na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze etatu, jako specjalista do spraw kadr. Z tego tytułu podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, w tym ubezpieczeniu chorobowemu.

Niesporne, a nadto dowód: przesłuchanie ubezpieczonej – k. 26

Przedsiębiorstwo Usługowo – Budowlane (...) Spółka akcyjna w S. zawarła z (...) Spółką akcyjną w W. umowę grupowego ubezpieczenia na życie swoich pracowników.

W celu wykonywania czynności związanych z realizacją tej umowy (...) zawarło z A. B. w dniu 15 kwietnia 2016 r. „Umowę o wprowadzanie danych do aplikacji <Rejestrator (...) Grupowych>”.

Wykonywanie tej umowy wiązało się z powierzeniem A. B. zadania przetwarzania danych osobowych pracowników zgłoszonych do ubezpieczenia grupowego, w szczególności niektórych czynności o charakterze administracyjno – technicznym w postaci: zapewnienia prawidłowego wprowadzania określonych danych do aplikacji, prawidłowego wprowadzania danych do wykazów pisemnych, składania miesięcznych raportów z wykonania zlecenia.

Za wykonywanie tych czynności, a także za pozostawania w gotowości do ich wykonania, A. B. przysługiwało wynagrodzenie. Warunkiem jego wypłaty było sporządzenie i przesłanie za pośrednictwem aplikacji comiesięcznego raportu z wykonania umowy, który jednocześnie potwierdzał liczbę osób zatrudnionych w danym miesiącu. Raport był

przesyłany zgodnie ze wzorem, stanowiącym załącznik do „Umowy o wprowadzanie danych do aplikacji (...)”, który zawierał dwa zdania. Aplikacja automatycznie wstawiała aktualną liczbę pracowników.

A. B. – ze względu na dostęp do danych osobowych pracowników – nie mogła powierzyć wykonania umowy zlecenia, w tym logowania do aplikacji, innej osobie.

Dowód: - Umowa o wprowadzanie danych do aplikacji <Rejestrator (...) Grupowych> - k. 7-9

- Załącznik nr 1 do umowy – k. 10

- Załącznik do umowy określający wzór Raportu z wykonania zlecenia – k. 11

- Regulamin Świadczenia Usług (...) – k. 12-14

- przesłuchanie ubezpieczonej – k. 24.

A. B. w okresie od dnia 19 października do 3 listopada 2017 r. była niezdolna do pracy, w związku z czym otrzymała zasiłek chorobowy.

Niesporne

Po uzyskaniu zaświadczenia lekarskiego udała się w dniu 20 października 2017 r. do zakładu pracy, celem jego złożenia pracodawcy. Będąc na miejscu zalogowała się do aplikacji (...) i przesłała raport miesięczny, zawierający liczbę osób zatrudnionych. Ze względu na automatyczne wskazanie liczby zatrudnionych, wszystkie te czynności łącznie zajęły jej około 3 minut.

W okresie od 19 października do 3 listopada 2017 r. nie wykonywała żadnych innych czynności związanych z obsługą grupowego ubezpieczenia na życie. Otrzymała od (...) wynagrodzenie ryczałtowe zarówno za październik, jak i listopad 2017 r. Wynagrodzenie to nie było powiązane z wykonywaniem poszczególnych czynności lub z poszczególnymi dniami miesiąca.

Dowód: - przesłuchanie ubezpieczonej – k. 24

- pismo (...) z dnia 10 kwietnia 2019 r. – k. 15.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się zasadne.

Stan faktyczny sprawy ustalony został w oparciu o dowody z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Również i Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wiarygodności przedłożonych dokumentów, przez co były one miarodajne dla podjęcia rozstrzygnięcia w sprawie. Podstawą ustalenia stanu faktycznego były także zeznania ubezpieczonej, które Sąd w całości uznał za wiarygodne jako spontaniczne, konsekwentne i jasne.

Przedmiotem rozpoznania niniejszej sprawy było prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 19 października 2017 r. do dnia 3 listopada 2017 r. oraz związany z tym prawem obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1368), zwanej w dalszej części rozważań „ustawą zasiłkową” zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, przy czym ubezpieczony obowiązkowo (a takim jest pracownik) nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia.

Nie było kwestią sporną, że A. B. była niezdolna do pracy w spornym okresie, tj. w czasie podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu. Zaistniały zatem wskazane wyżej ustawowe przesłanki warunkujące uzyskanie przez nią zasiłku chorobowego za wymieniony okres, w kwocie wskazanej w zaskarżonej decyzji.

Ustawodawca wyłączył jednak w pewnych sytuacjach prawo do zasiłku chorobowego. Uczynił to w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z wymienionym przepisem ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

W myśl zaś art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej jeżeli bezpodstawną wypłata zasiłku nastąpiła wskutek okoliczności o których mowa w art. 15 – 17 i art. 59 ust. 6 i 7 ustawy wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściągnięciu w drodze egzekucji administracyjnej.

Nie było także kwestią sporną w niniejszej sprawie, że A. B. w okresie począwszy od 2016 roku łączy z (...) Spółką akcyjną w W. umowa o świadczenie usług (umowa zlecenia), na podstawie której ubezpieczona zobowiązała się do zapewnienia prawidłowego wprowadzania określonych danych do aplikacji, prawidłowego wprowadzania danych do wykazów pisemnych i składania miesięcznych raportów z wykonania zlecenia. Sporne natomiast pozostawało, czy wykonywanie umowy zlecenia w zakresie, w jakim czyniła to ubezpieczona, stanowiło negatywną przesłankę prawa do zasiłku chorobowego.

Zwrócić należy uwagę na pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. II UK 10/07, w którym podniesiono, że istnieją dwie sytuacje (przesłanki) utraty prawa do zasiłku chorobowego z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa mają charakter niezależny (odrębny). Wystarczy więc, że w czasie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony wykonuje "pracę zarobkową" i nie jest niezbędne badanie czy była ona niezgodna z celem zwolnienia lekarskiego. Wykonywanie pracy zarobkowej niezależnie od jej wpływu na stan zdrowia stanowi samodzielną negatywną przesłankę prawa do zasiłku. Nadto praca zarobkowa w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy nie musi być wykonywana w pełnym wymiarze. Pozytywna kwalifikacja pracy zarobkowej w czasie niezdolności do pracy nie jest też zależna od faktycznego osiągania zarobku, gdyż wynika z samego podjęcia działań stanowiących realizację obowiązków pracowniczych.

Organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego z uwagi na podnoszone wykonywanie pracy zarobkowej w czasie orzeczonej niezdolności do pracy dlatego Sąd orzekający w sprawie nie badał czy była ona niezgodna z celem zwolnienia lekarskiego.

Jak przyjmuje się w utrwalonym w tym zakresie orzecznictwie, praca zarobkowa obejmuje różną aktywność ludzką zmierzającą do osiągnięcia zarobku, w tym m.in. wykonywanie umowy cywilno – prawnej, prowadzenie działalności pozarolniczej, wykonywanie zatrudnienia etc. (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2007r. II UK 223/06 OSNP 2008/15 – 16/231, z dnia 9 października 2006r. II UK 44/06, OSNP 2007/19 – 20/295, z dnia 20 stycznia 2005r. I UK 154/04 OSNP 2005/19/307, z dnia 5 kwietnia 2005r. I UK 370/04 OSNP 2005/21/342, z dnia 5 października 2005r. I UK 44/05 OSNP 2006/17 – 18/279).

Jednocześnie jednak Sąd Najwyższy niejednokrotnie i zasadnie wskazywał, że może się zdarzyć, że podejmowanie pewnej aktywności związanej z pracą zarobkową nie będzie uznane za wykonywanie tej pracy, dotyczyć to może jedynie czynności incydentalnych, wymuszonych okolicznościami (np. zabezpieczenie mienia w związku z kradzieżą czy pożarem) albo też w przypadku osób prowadzących indywidualną działalność gospodarczą czynności formalnoprawnych, do jakich są obowiązani jako pracodawcy (np. wystawienie świadectwa pracy), podatnicy czy płatnicy składek, odstąpienie od których to czynności rodziłoby naruszenie przepisów prawa pracy, prawa podatkowego czy ubezpieczeń społecznych (o ile czynności te nie są jedynymi, jakie przedsiębiorca zazwyczaj wykonuje). Sąd Najwyższy wielokrotnie w swoich orzeczeniach wskazywał na możliwość uznania niektórych czynności związanych z wykonywaniem działalności zarobkowej za nieskutkującą utratą prawa do zasiłku chorobowego. Kwestii

tej dotyczą chociażby wyroki z dnia 15 czerwca 2007r. II UK 223/06 OSNP 2008/15 – 16/231, z dnia 9 października 2006r. II UK 44/06, OSNP 2007/19 – 20/295, z dnia 6 maja 2009r. II UK 359/08 OSNP 2011/1-2/16.

Z samego faktu pozostawania w zatrudnieniu i pobierania wynagrodzenia wynika domniemanie pracy zarobkowej. Jak każde domniemanie w polskim systemie prawa cywilnego, jest ono wzruszalne. Przy czym obalenie tego domniemania leżało po stronie ubezpieczonej, która dokonała tego w niniejszym postępowaniu.

Otóż w całym okresie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczona dokonała jednej czynności, nie wymagającej z jej strony żadnego wysiłku, żadnych czynności sprawdzających, ani żadnego istotnego nakładu pracy. Chodziło bowiem o zalogowanie się do aplikacji (...) i wysłanie zawierającego dwa zdania raportu, do którego system kadrowy automatycznie wstawił aktualną liczbę pracowników spółki. Zajęło to około 3 minut. Sąd uznaje więc taką czynność za wybitnie incydentalną.

Z drugiej strony była ona wymuszona okolicznościami. Powódka zajmowała stanowisko specjalisty ds. kadr i z tej przyczyny posiadała dostęp do danych osobowych pracowników. Zapewne z tego też powodu to właśnie z nią (...) zawarło umowę zlecenia na wprowadzanie danych pracowników do aplikacji zakładu ubezpieczeń. Ze względu na dostęp do danych osobowych powódka miała obowiązek osobiście logować się do aplikacji i nie mogła powierzyć tego zadania innej osobie. Korzystając z obecności w zakładzie pracy przy składaniu zaświadczenia lekarskiego, wysłała raport miesięczny, aby uniknąć ewentualnych komplikacji przy dochodzeniu przez pracowników świadczeń z ubezpieczenia grupowego.

W rezultacie Sąd uznał, że ubezpieczona wykonała jedną krótkotrwałą, incydentalną i wymuszoną okolicznościami czynność, której nie można uznać za wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ustawy zasiłkowej. Za prace zarobkową z reguły uważa się określone – najczęściej powtarzające się - czynności faktyczne, które w konsekwencji co do zasady (choć nie zawsze) prowadzą do uzyskania dochodu. Ubezpieczona otrzymała wynagrodzenie z (...) zarówno za październik, jak i listopad, ponieważ było ono zryczałtowane i niezależnie od nakładu pracy, czy powiązane z dniami pracy, co potwierdziła pisemna informacja (...). Powołany przepis – zawierający normę z zakresu ubezpieczeń społecznych pozbawiającą świadczeń zasiłkowych – powinien być wykładany ściśle jako wyjątek od zasady przysługiwania zasiłku chorobowego w okresie niezdolności pracownika do pracy (uznania go jako świadczenie należne).

W ocenie Sądu materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie daje podstawy do przyjęcia, że ubezpieczona w okresie od dnia 19 października 2017 r. do 3 listopada 2017 r. nie wykonywała pracy zarobkowej, a zatem decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie odpowiada prawu.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 22 maja 2019 r. w ten sposób, że A. B. ma prawo do zasiłku chorobowego za sporny okres i nie ma obowiązku zwrotu pobranego zasiłku chorobowego za ww. okres wraz z odsetkami.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

25.09.2019